

A kalkuláció

A kalkuláció: olyan műszaki-gazdasági tevékenység, *gazdasági számítás*, amely valamely tevékenység végzésének *tervezett vagy tényleges erőforrás igényét veszi száma*.

- tágabb értelemben → vezetői döntéseket előkészítő gazdasági számítás
- szűkebb értelemben → *önköltségszámítás*

Önköltségszámítás: olyan műszaki-gazdasági számítás, mellyel egy adott időszakban létrehozott javak *egy egységére vonatkozó termelési költségét* (önköltségét) határozzuk meg.

↳ Feladata: a *tényleges közvetlen önköltség* meghatározása

Alapot nyújt:

- *az árképzéshez, árelőellenőrzéshez*
- *az önköltség elemzéséhez és tervezéséhez*
- *a saját termelésű készletek számviteli elszámolásához*
- *vezetői döntésekhez*

Önköltség: *egységnyi termelésre jutó költség*.

↳ Csak a ténylegesen felmerült, *közvetlenül elszámolható költségeket*, továbbá azokat a költségeket foglalhatja magában, melyek ugyan közvetetten merültek fel (üzemi közvetett ktg.), de *megfelelő mutatók segítségével a termékre elszámolhatók*.

A közvetlen önköltség részei:

- közvetlen anyagköltség
- közvetlen bérköltség
- közvetlen bérköltség után fizetendő járulékok
- közvetlen előállítási különköltség → pl.: termék beszerelésének költségei
- közvetlen értékcsökkenési leírás
- felosztott közvetett (üzemi) költség
- saját termelésű félkésztermék felhasználás

A közvetlen önköltségnek nem része:

- az értékesítési költség
- az előállítással közvetlen kapcsolatba nem hozható igazgatási és egyéb általános költségek

Az önköltségszámítás fajtái

- *előkalkuláció*
- *közbenső kalkuláció*
- *utókalkuláció*

Az előkalkuláció: a tevékenységi folyamat *megkezdése előtt* végzett önköltség becslés/tervezés.

↳ normákra és előző időszakai adatokra támaszkodhat

A közbenső kalkuláció: az *előállítási folyamat közben*, egy-egy gyártási fázis után határozza meg az önköltséget.

↳ ellenőrzési és beavatkozási célokat szolgál

Az utókalkuláció: a tevékenység *befejezése után* a tényleges közvetlen önköltség megállpítása.

↳ az elszámolásokban gyűjtött költségekre támaszkodik

Önköltségszámítási szabályzat: az a dokumentum, amely az önköltségszámításnak a vállalkozásnál alkalmazott módját mutatja be. ➔ A számviteli politika része.

Összefüggések:

Befejezetlen termelés záróértéke:

Befejezetlen termelés nyitóértéke
+ időszaki közvetlen költségek
– készletre vett késztermékek közvetlen önköltsége

= befejezetlen termelés záróértéke

Késztermék záróértéke:

Késztermékek nyitóértéke
+ készletre vett késztermékek közvetlen költségek
– értékesített késztermékek közvetlen önköltsége

= késztermékek záróértéke

A saját termelésű készletek (STK)

Mindkettőt **állományba kell venni** ha elkészül, illetve év végén, ha a fordulónapon még nincs kész, akkor mint **befejezetlen eszközt** kell elszámolni (beruházás, befejezetlen termelés).

Ilyenkor értelemszerűen **növekszik az eszközök állománya**.

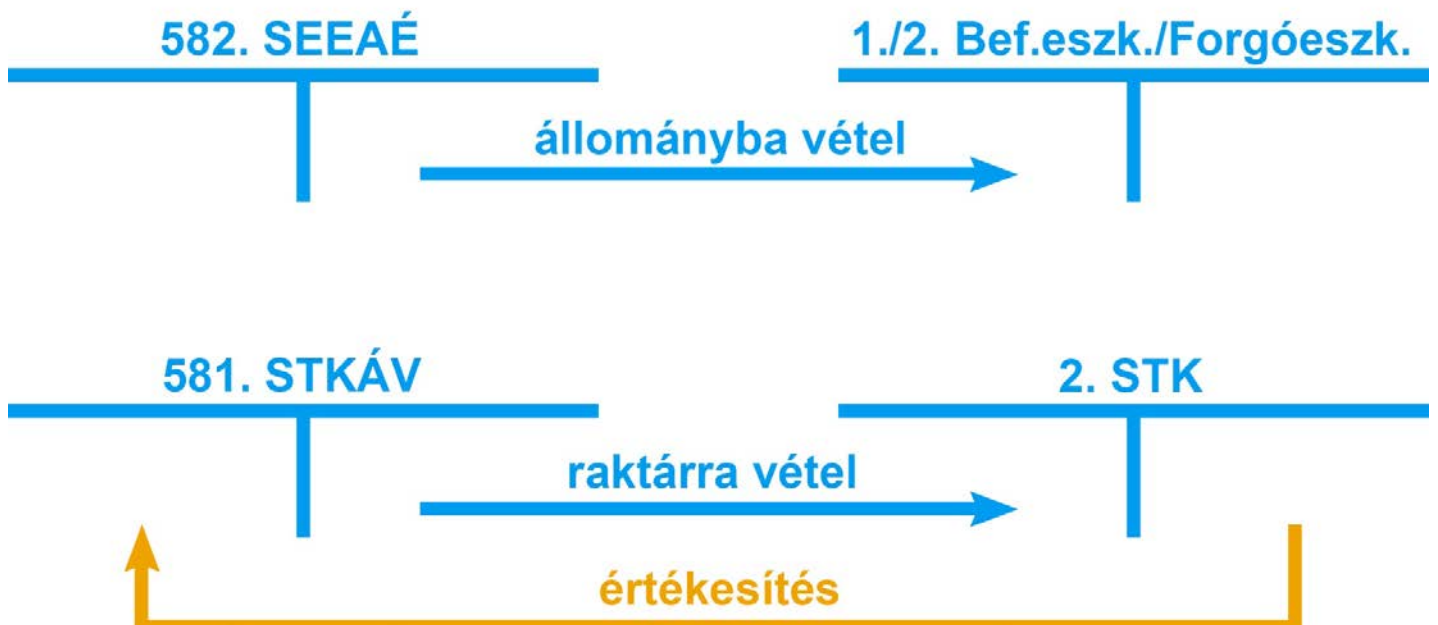
De mi lesz az ellenszámla?

582. Saját előállítású eszközök aktivált értéke ➔ **SEEAÉ**

581. Saját termelésű készletek állományváltozása ➔ **STKÁV**

Saját teljesítmények állományba vétele

A saját termelésű készletek (STK) főkönyvi könyvelése

1. Az előző üzleti év befejezetlen termelésének visszavezetése (23. szla. nyitóállománya)

T 581. STKÁV

K 23. Befejezetlen termelés és félkész termékek

2. Időszaki költségek elszámolása

T 51-57. Költségnemek

K 1-4. Eszközök, források

3. Készletre vétel önköltségen

T 25. Késztermékek

K 581. STKÁV

4. Késztermékek értékesítése

T 581. STKÁV

K 25. Késztermékek

T 311. Vevők

K 91. Értékesítés nettó árbevétele

T 311. Vevők

K 467. Fizetendő ÁFA

5. év végén a befejezetlen termelés átvezetése

T 23. Befejezetlen termelés és félkész termékek

K 581. STKÁV

T	581. STKÁV	K
Befejezetlen termelés nyitóértéke		Készletre vett késztermékek önköltsége
Értékesített késztermék önköltsége		Befejezetlen termelés záróértéke
STK csökkenése		STK növekedése

Feladat: Könyveld a gazdasági eseményeket!

1. A befejezetlen termelés nyitóállománya év elején 300.000Ft
2. Anyagot szereztünk be 600.000Ft értékben + 27% ÁFA, a számla megérkezett.
3. A raktár havi bérleti díja 10.000Ft + 27% ÁFA, a számla megérkezett.
4. Bankszámláról átutaljuk a raktár bérleti díját és az ÁFA-t a szállítónak.
5. Felhasználunk 500.000Ft értékű alapanyagot.
6. Megkapjuk a gázszámlát 20.000Ft + 27% ÁFA értékben.
7. A bankszámláról kifizetjük a gázszámlát.
8. Havi költségfeladás:
állományba tartozók bére: 700.000Ft
bérjárulékok: 250.000Ft
ingatlanok értékcsökkenése: 50.000Ft
egyéb berendezések értékcsökkenése: 100.000Ft
9. A cég teherautója az adott hónapban 10.000km-t futott, bruttó értéke 2.000.000Ft. Értékcsökkenését teljesítményarányosan írjuk le, a tervezett teljesítménye 300.000km.
10. Kiegyenlítjük az alapanyag szállítóját (2-es pont).
11. Készletre veszünk 800.000Ft önköltségű készterméket.
12. Értékesítünk 500.000Ft könyv szerinti értékű készterméket 800.000Ft + 27% ÁFA értékben, a számlát kiállítottuk.
13. A vevő kiegyenlíti a tartozását.
14. Az év végi befejezetlen termelés értéke 200.000Ft.

Megoldás

Sorszám	Gazdasági esemény megnevezése	Tartozik számla	Követel számla	Összeg (eFt)
1.		581. STKÁV	23. Beflen. term. és félk. term.	300.000
2.a)		21. Anyagok	454. Szállítók	600.000
2.b)		466. Előzetes ÁFA	454. Szállítók	162.000
3.a)		52. Igénybe vett szolg.	454. Szállítók	10.000
3.b)		466. Előzetes ÁFA	454. Szállítók	2.700
4.		454. Szállítók	384. Elsz. bet.	12.700
5.		51. Anyagköltség	21. Anyagok	500.000
6.a)		51. Anyagköltség	454. Szállítók	20.000
6.b)		466. Előzetes ÁFA	454. Szállítók	5.400
7.		454. Szállítók	384. Elsz. bet.	25.400
8.a)		54. Bérköltség	471. Jövedelemelsz. szla.	700.000
8.b)		56. Bérjárulékok	473. Társ.bizt. kötelezettség	250.000
			463. Ktgvetési befizetési kötelezettség	
8.c)		571. ÉCS leírás	129. Ingatlanok terv sz. écs.	50.000
8.d)		571. ÉCS leírás	149. Egyéb ber. terv sz. écs.	100.000
9.		571. ÉCS leírás	139. Műszaki ber. terv sz. écs.	66.666
10.		454. Szállítók	384. Elsz. bet.	762.000
11.		25. Késztermékek	581. STKÁV	800.000
12.a)		581. STKÁV	25. Késztermékek	500.000
12.b)		311. Vevők	91. Ért. nettó árbev.	800.000
12.c)		311. Vevők	467. Fizetendő ÁFA	216.000
13.		384. Elsz. bet.	311. Vevők	1.016.000
14.		23. Beflen. term. és félk. term.	581. STKÁV	200.000